

Rijn en Ruhr, zon en regen

NDV Zomerexcursie op 25 - 27 augustus 2011

Met 49 enthousiaste boom- en struikliefhebbers vertrokken we donderdag 25 augustus richting het Noordelijk Ruhrgebied van Nordrhein-Westfalen. Onze eerste stop betrof de Sequoia Farm te Nettetal-Kaldenkirchen. Sinds 1946 is hier een fantastisch arboretum van 1,4 ha aangelegd met velerlei coniferen: *Sequoiadendron giganteum* (Bergmammoetboom), *Sequoia sempervirens* (Kustmammoetboom), *Cryptomeria japonica* (Japanse cipres), *Abies grandis* (Reuzenzilverspar), *A. concolor* (Colorado zilverspar) en *Pseudotsuga menziesii* (Douglasspar). Heel imposant was het in 1953 aangelegde *Sequoia sempervirens* bos met inmiddels bomen van 35 m hoogte. Enkele opvallende loofbomen waren *Eucommia ulmoides* (Iepbladige gummiboom), *Magnolia*

kobus, *Acer capillipes* en *Tetradium daniellii* in volle bloei. We werden enthousiast ontvangen en rondgeleid door Ado Lappen. Hij ontving bij het afscheid een *Sorbus wardii* uit handen van NDV-voorzitter Wilbert Hetterscheid.

De tweede stop betrof de Botanische Tuin van Krefeld. Een fraai onderhouden tuin van 3,6 ha sinds 1927 met een uitgebreide collectie loof en naaldbomen. We werden in 3 groepen rondgeleid. Enkele opvallende soorten: *Phellodendron amurense* (Kurkboom), *Magnolia hypoleuca*, botanische rozen vol in bottels,

Links: De Sequoia-farm in Nettetal-Kaldenkirchen

Rechts Wilbert Hetterscheid bedankt Ado Lappen voor de rondleiding

Foto's: Ineke Vink

Een flinke *Phellodendron amurense* in de Botanische Tuin van Krefeld

Foto: Ineke Vink

Pinus wallichiana (Tranenden) en een fraai bloeiende *Tetradium daniellii*.

De Botanische Tuin grenst aan het 28 ha omvattende Schönwasserpark. Een prachtig park met fraaie vijverpartijen en zich daarin spiegelende indrukwekkende Moerascipressen (*Taxodium distichum*) en Treurwilgen (*Salix xsepulcralis* 'Chrysocoma'). Het terras met oude dakplatanen, met middenin een zeer grote *Fagus sylvatica* 'Asplenifolia', is beroemd tot in de wijde omgeving. Hier lieten we als dank een flinke heester achter van *Carpinus laxiflora* var. *fargesii*.

Als laatste object van de eerste dag bezochten we het kleine Friedhof Rumeln-Kaldenhausen. Een zorgvuldig onderhouden begraafplaats met een opvallend mooie collectie bomen en struiken. Zeer opvallend waren enkele grote en oude *Pinus jeffreyi* met grote kegels, een laan aan het begin van *Nyssa sylvatica* (Tupeloboom) en een grote *Cornus kousa* var.

Een sferbeeld in kasteeltuin Wasserschloss Lembeck

Foto: Ineke Vink

chinensis (Kornoelje). Tevens was er een fraaie collectie Amerikaanse eiken.

De ochtend van de tweede dag bezochten we twee kasteeltuinen: Wasserschloss Lembeck in Dorsten en Wasserschloss Raesfeld in Raesfeld. Twee kastelen waarvan de historie terug gaat tot ongeveer het jaar 1000. Beide kasteeltuinparken zijn een bezoek alleszins waard: prachtig onderhouden en fraaie oude exemplaren van bomen. Een enkel voorbeeld. In Lembeck *Liriodendron tulipifera* (Tulpenboom), *Quercus palustris* (Moereseik) van meer dan 30 meter hoog, *Celtis ovalis* (Netelboom) zwaar van de vruchten, *Cercidiphyllum japonicum* (Katsoeraboom) meerstammig tot 15 meter hoog. In Raesfeld: *Alnus glutinosa* (Zwarte els), *Salix alba* (Schietwilg), *Salix sepulcralis* 'Chrysocoma' (Treurwilg), *Platanus*

×hispanica, *Populus ×canadensis* (Canadese populier): allemaal oud en hoog. Na een voortreffelijke warme lunch in de kelders van slot Raesveld vertrokken we richting Nordsternpark Gelsenkirchen. Dit was van 1857 tot 1993 een kolenmijngebied. Met grote zorgvuldigheid en 'Deutsche Gründlichkeit' is dit mijngebied thans omgetoverd in een prachtig landschapspark waarbij verschillende elementen uit de industriecultuur behouden zijn gebleven. Zij versterken de omgeving opvallend. Het park wordt door veel omwonenden gebruikt als groene uitgaansplek met veel mogelijkheden tot vertier, zowel voor volwassenen als voor kinderen. Het was een bijzondere belevenis hier rond te wandelen, zowel met regen als met zonneschijn. De opvallendste boom hier was een fraaie *Populus lasiocarpa* bij de waterspeelplaats. Verder vielen de fraaie heestervakken met *Salix elaeagnos* 'Angustifolia' (Rozemarijnwilg) op.

De derde en laatste dag brachten we eerst een kort bezoek aan de Botanische Tuin 'Kaiserberg' in Duisburg. Deze tuin van circa 2 ha bleek een onverwachte schat aan bijzondere en oude bomen te bezitten! Eigenlijk te veel om op te noemen. Zo zagen we op een ruim gazon een grote *Gymnocladus dioica* (Doodsbeenderenboom) en een breed vertakte *Phellodendron amurense* (Kurkboom). Verder viel ons op een zeer grote geelbonte beuk (*Fagus sylvatica* 'Aureovariegata'). Daarna gingen we naar het arboretum (sinds 1964) van Günter en zijn dochter Gerhild Diamant. Het betreft een circa 1,5 ha grote privé verzameling van houtige gewassen, alsmede een kleine struiken en vaste planten kwekerij. Enkele van de botanische bijzonderheden die onze aandacht vroegen: *Pinus coulteri* (Grootkegel den), *Quercus ×hickelii* (*Q.pontica* × *Q.robur*) met zeer grote bladeren en een gele herfstkleur, *Styrax obassia* (Storaxboom) vol in de vruchten, *Euscaphis japonica*, een zeer zeldzame Staphyleaceae, *Diospyros lotus* (Dadelpruim) met vruchten en *Daphniphyllum himalense*

Populus lasiocarpa in het Nordsternpark Gelsenkirchen
Foto: Ineke Vink

De fraaie Forstbotanische Garten te Kleve

Foto: Ineke Vink

var. *macropodum*. Maar, eerlijk is eerlijk, aan het einde van drie dagen 'dendrologie' ging bij velen de meeste aandacht naar het stukje land waar van allerlei te koop was. Gelukkig was er nog voldoende bagageruimte in de bus om de vele tientallen plastic zakjes met 'kostbaarheden' veilig naar Nederland te vervoeren.

Na opnieuw een voortreffelijke warme lunch, nu in het 'Altes Landhaus' te Kleve bezochten we tenslotte de Forstbotanische Garten, onderdeel van de 'Klever Gärten' van de stad Kleve. Een indrukwekkend landschapspark met vele oude bomen, buitengewoon goed onderhouden en verzorgd. In 2005 zijn een groot aantal bomen gemeten en van een bordje voorzien met naam, hoogte en leeftijd. Iets wat je jammer genoeg zelden tegenkomt in arboreta en botanische tuinen. De leeftijden varieerden tussen de 75 en 195 jaar. Enkele opvallende bomen: *Carya illinoensis* (Pecannoot) die ons inziens echter *C. cordiformis* moet heten; *Aesculus xcarnea* (Rode paardenkastanje) die echter *A. flava* (Gele pavia) moet heten, maar verder indruk-

wekkende platanen, tulpenbomen, beuken en eiken, douglassparren en een geweldige Nootkacypres (*Chamaecyparis nootkatensis*) en nog veel meer moois.

Rond 6 uur kwamen we allen weer heelhuids in Ede aan. Een buitengewoon goed georganiseerde en interessante zomere excursie, waarvoor Wout Kromhout dan ook terecht alle lof kreeg toegezwaid tijdens de lunch in Kleve.

We kijken nu al weer uit naar de zomere excursie van volgend jaar. Ierland?

NDVL Zomere excursie 2011
Nederlandse Dendrologische Vereniging

Rijn en Ruhr
Het Noordelijk Ruhrgebied van
Nordrhein-Westfalen - West Duitsland
25, 26 en 27 augustus

De informatieve reisgids, samengesteld door Wout Kromhout